

Intelligent Energy Europe

NIMSEC
Novel and Integrated Model of
Sustainable Energy Communities

Проект NIMSEC

EIE CONTRACT EIE/07/221 SI2.467621

Нов модел на енергийни общини Устойчива енергийна Община Карлово

Автор: инж. Илия Дойчинов
Регионална енергийна агенция Пазарджик, България

Пазарджик януари 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение.
2. Анализ на наличния ВЕИ потенциал в Община Карлово.
3. Стратегия за енергийна ефективност в домакинския сектор.
4. Стратегия за подобряване на енергийната ефективност и употреба на ВЕИ в общинския сектор.
5. Стратегия за енергийна ефективност в промишлеността и селското стопанство.
6. Бариери пред мерките за енергийна ефективност и употреба на ВЕИ.
7. Източници на информация.

1. Въведение.

Цел на това изследване е да създаде модел на устойчива енергийна община Карлово, базиран на три точкова стратегия. Акцента при тази стратегия е анализ на съществуващото положение и препоръки за реалистични и икономически обосновани мерки за повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) и масовата употреба на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) като алтернатива на използваните в момента минерални горива. Тези препоръки ще обхванат следните сектори: домакински, общински, промишлен и селскостопански. Всеки един от тези сектори има своята специфика, състояща се в различни приоритети по отношение на мерките за ЕЕ и прилагането на ВЕИ. Различни са и трудностите, възпрепятствали реализацията на енергоефективни мерки и внедряването на ВЕИ, което изисква различни подходи за преодоляване на тези препятствия. Важен елемент от модела е идентифицирането и анализа на ВЕИ потенциала на Общината.

2. Анализ на наличния ВЕИ потенциал в Община Карлово.

На територията на Общината е наличен следния потенциал от възобновяеми енергийни източници: горска биомаса; водна, слънчева и ветрова енергия; енергия от селскостопански отпадъци.

2.1. Горска биомаса.

По данни на Държавно лесничейство Карлово промишления дърводобив се състои главно от широколистни дървесни видове и за 2007 г. е 40 458 плътни м³. Полученият в резултат на дърводобива отпадък (биомаса) е 14 610 м³, равняващ се на около 9 912 тона. От друга страна количеството добивана дървесина е съобразена с естествения приръст на дървесните видове и лесоустройствените планове т.е. очаква се устойчив добив на биомаса през годините без това да доведе до намаляване на горските запаси.

2.2. Водна енергия.

Проучения потенциал на тази енергия позволява изграждане на мини ВЕЦ с обща мощност около 1,5 MW. В момента фирма СД "Итали- Трифонов и Сие", с. Ведраре изгражда такава ВЕЦ с мощност 450 kW.

2.3. Слънчева енергия.

Климатичната зона в която е разположена Община Карлово е с установен потенциал на слънчевата радиация в размер на 1 450 kWh на м² годишно. Този потенциал може да се употреби по два начина: за получаване битова топла вода за домакинствата,

детските градини и социалните домове; за производство на електроенергия чрез фото-волтаични инсталации. Тези инсталации могат да се монтират на пустеещи, негодни за земеделие площи или на подходящи покриви на сградите. Този потенциал не е проучен достатъчно, но на наличните пустеещи площи е възможно монтиране на PV инсталации с обща инсталирана мощност около 32 MW. Чрез разпространените в България вакуумно-тръбни слънчеви колектори може да се осигурят напълно нуждите от топла вода на едно стандартно домакинство на 100% за периода юни - септември и частично (от 20% до 65%) през останалата част от годината. Това е един много сериозен резерв, защото Община Карлово няма централизирано топлоснабдяване и битовата топла вода за домакинствата на 100% се осигурява от електрически бойлери. В публичния сектор тази вода се подготвя неефективно чрез наличните водогрейни котли или чрез електрически бойлери.

2.4. Ветрова енергия.

Проучения потенциал на ветровата енергия позволява изграждане ветрови енергиен парк с обща инсталирана мощност от 9 MW, състоящ се от шест ветрогенератора с мощност 1,5 MW. Очакваното производство на електроенергия е 16 902 MWh годишно. Проекта е съвместна разработка на Общинската администрация и компанията EnCon Services International, САЩ.

2.5. Енергия от селскостопански отпадъци.

Това е наличен, но слабо проучен енергиен потенциал. В момента една от двете големи селскостопански фирми, ЗП "Ненко Ангелов Трифонов", с. Ведраре започва изграждане на инсталация за производство на биогаз от компост (животински тор), като инвестицията е в размер на 1,5 млн. евро. Засега няма данни за очакваните количества енергия от тази инсталация.

В таблица 1.1 е показани обобщени данни за проучения потенциал на наличните ВЕИ на територията на Община Карлово.

Таблица 1.1

Вид ВЕИ	Годишен потенциал, MWh
Дървесни отпадъци (горска биомаса)	25 276
Водна енергия	10 800
Вятърна енергия	16 902
Слънчева електроенергия (PV)	38 400
Слънчева топлоенергия (колектори)	26 280
ОБЩО:	117 658

Използваните по-горе данни са от следните източници:

1. Община Карлово.
2. Доклад на компания EnCon Services International, САЩ.
3. Държавно лесничейство Карлово
4. Регионална енергийна агенция Пазарджик (РЕАП).
5. Оферта за газифициране на Карлово от „Си Ен Джи Тракия” - Пловдив

От обобщените в таблица 1.1 данни се вижда, че Общината разполага с значителен потенциал възобновяема енергия, като най-реалистични и необходими за момента са следните действия: замяна на течното гориво за отопление в публичния сектор с гориво от дървесни отпадъци и смяна на електрическите бойлери за подготовка на битова топла вода с комбинирани системи за тази цел, включващи вакуумно-тръбни колектори. Наличният потенциал от горска биомаса, получена като отпадък от промишления дърводобив е по-голям от нужното количество за производство на гориво от дървесни отпадъци, заменящо котелното гориво използвано в общественния сектор. Това дава възможност Община Карлово да се превърне в устойчива енергийна общност, осигуряваща до голяма степен енергийните си нужди от местни възобновяеми източници.

3. Домакински сектор.

В Община Карлово има 24 715 домакинства. Енергия се употребява за отопление, лични транспортни средства, приготвяне на храна, санитарно-хигиенни нужди и др. В таблицата 3.1 са показани годишните количества енергоносители, употребени от домакинствата.

Таблица 3.1

Вид енергоносител	Дименсия	Количество	Енергийно съдържание, MWh
Електроенергия	MWh	59 316.00	59 316.00
Дърва	m3	61 787.50	123 575.00
Въглища	тона	49 430.00	346 010.00
Бензин	тона	4 943.00	69 004.28
Пропан-бутан	тона	1 952.49	25 968.05
Дизел	тона	4 943.00	58 821.70
ОБЩО:			682 695.03

От таблица 3.1 и графиката, показваща относителното участие на отделните видове енергоносители в домакинското енергийно потребление се констатира значителен разход (50%) на въглища и дърва (18%) за отопление. Тези енергоносители се изгарят в печки или по-рядко в домашни отоплителни системи, работещи със сравнително нисък к.п.д. Другите енергоносители: пропан-бутан, електроенергия, бензин и дизелово гориво се ползват от домакински уреди и личните автомобили. Годишния разход за отопление на домакинствата е 469 585 MWh и това е преобладаващия енергиен разход в този сектор. Основния потенциал за енергийно спестяване в този сектор са намалените топлинни загуби на жилищата и употребата на енергоспестяващи домакински уреди клас А или А+. В таблица 3.2 са изброени енергоспестяващите мерки, приложими в домакинския сектор:

Таблица 3.2

№	Описание на енергоспестяващата мярка	Очаквана икономия, MWh
1	Енергийно саниране. От направените енергийни обследвания и практическите резултати от вече санирани сгради се установи, че санираните жилища се нуждаят средно от 40% по-малко енергия за отопление. При панелните жилища този параметър достига до 55 %.	187 834
2	Слънчеви колектори за топла вода. Климатичните условия на Община Карлово позволяват подготовката на топла вода да се осигурява на 100% през 5 месеца в годината от вакуумни тръбни колектори. През останалото време този параметър е между 0 и 60%, в зависимост от сезона.	11 863

3	Енергоспестяващи домакински уреди клас А и А+	
4	Отопление с термопомпи въздух-въздух. Намират широко приложение, като осигуряват коефициент на трансформация 3:1	7 850
5	Отопление с термопомпи земя-вода. Намират ограничено приложение поради високата цена, но осигуряват коефициент на трансформация до 10:1	
6	Постепенна смяна на старите лични автомобили с нови. Известно е че старите автомобили консумират повече енергия и изискват повече разходи за поддръжка.	
7	Пропаганда за отказ от употреба на лични автомобили в градски условия и пътувания на къси разстояния.	

В таблица 3.2 са описани всички възможни мерки. От тях реалистични и икономически изгодни са мерки 1, 2, 3, 4 и 5, защото за тяхната реализация законово са предвидени известни преференции. Най-големите български банки осигуряват кредити с 20% отстъпка за реализация на енергоефективни мерки на стойност над 500 €. Всички енергийно санирани жилища, притежаващи сертификат А за енергийна ефективност се освобождават от данъци в продължение на 10 г. От друга страна Закона за енергийна ефективност в редакцията от 2008 г. задължава всички собственици на жилища да организират извършване на енергийни одити, които предписват енергоспестяващи мерки.

4. Общински сектор

От общинския бюджет се финансира потреблението на горива и електроенергия на следните обекти: Общински училища- 17 ;Общински целодневни детски градини - 19; Обединени детски ясли -1; Домашен социален патронаж -1; Дом за възрастни с умствена изостаналост -1; Сгради на общинска администрация -2; Сгради на кметства по населени места - 28; Улично осветление.

В таблици 4.1, 4.2 и 4.3 са показани данни за разхода на котелно гориво и електроенергия, както и разгърнатата застроена площ (РЗП) и специфичния енергиен разход за един квадратен метър РЗП. От анализа на тези данни може да се констатира значителен разход на котелно гориво, което е най-скъпия енергоносител с цена за 1 MWh произведена от него топлинна енергия равна на 237,68 лв. През 2008 г. общинските сгради са изразходили 714,14 тона от това гориво на стойност 1 571 108 лева. Значителен е и специфичния енергиен разход, като за повечето сгради той е почти два пъти по-висок от предвидения в българските нормативни документи. От друга страна големия специфичен разход е получен в резултат на значителни топлинни загуби през ограж-

дащите елементи на сградите. Всичко това показва една крайно неефективно състояние: сгради със значителни топлинни загуби се отопляват с възможно най-скъпото гориво. При изгаряне на споменатото количество котелно гориво в атмосферата са отделени 2 159 тона CO₂.

Таблица 4.1

№	Общински училища	РЗП m ²	Нафта, тона	Нафта, MWh	Ел. енер. MWh	Общо, MWh	kWh.y/m ²
1	СОУ В. Левски	6 050	58.30	674.53	134.88	809.41	133.79
2	СОУ Хр.Проданов	8 722	138.60	1 603.60	112.16	1 715.77	196.72
3	ОУ Калофер	4 235	26.22	303.41	52.54	355.95	84.05
4	ОУ Кирил и Методий	3 183	43.56	503.99	21.03	525.02	164.95
5	ОУ Райно Попович	3 311	26.40	305.45	71.11	376.56	113.73
6	МУЦТПО			0.00	9.94		
7	ОУ Клисуре	2 236	22.18	256.58	0.00	256.58	114.75
8	ОУ Баня	5 660	25.08	290.18	35.46	325.63	57.53
9	НУ Климент	1 570		0.00	6.10		
10	ОУ Розино	2 530	71.02	821.66	0.00	821.66	324.76
11	ОУ Кърнаре	1 155	18.04	208.72	3.82	212.55	184.02
12	ОУ Каравелово	1 534		0.00	10.88		
13	ОУ Богдан	1 617		0.00	0.64		
14	ОУ Войнягово	1 250		0.00	0.76		
15	ОУ Дъбене	1 300		0.00	29.25		
16	ОУ Ведраре	3 173	39.82	460.72	32.32	493.03	155.38
17	ОУ с. В. Левски	2 098	20.33	235.19	16.16	251.36	119.81
18	ОУ с. Хр. Даново	2 072	18.04	208.72	8.82	217.54	104.99
19	НУ Слатина	1 488		0.00	3.09		
20	НУ Столетово	648		0.00	1.61		
21	НУ Иганово	478		0.00	4.48		
22	НУ Горни Домлян			0.00	1.38		
ОБЩО:		54 310	507.58	5 872.75	556.44	6 429.19	118.38

Таблица 4.2

№	Детски градини	РЗП, m ²	Нафта, тона	Нафта, MWh	Ел. енер. MWh	Общо, MWh	kWh.y/m ²
1	ЦДГ № 1 Карлово	1 331	17.16	198.54	45.54	244.08	183.38
2	ЦДГ № 4 Карлово	1 138	23.58	272.87	41.89	314.75	276.59
3	ЦДГ № 6 Карлово	1 666	21.82	252.50	40.05	292.56	175.60
4	ЦДГ № 7 Карлово	1 666	13.20	152.72	45.48	198.20	118.97
5	ЦДГ № 8 Карлово	2 900	26.22	303.41	20.63	324.04	111.74
6	ОДК Карлово	425			16.69		
7	ОДЗ Калофер	1 672	37.84	437.81	38.02	475.83	284.59
8	ОДЗ Клисуре	1 138			42.60		
9	ЦДГ Ведраре	800			26.39		
10	ЦДГ Баня	519			69.46		
11	ЦДГ с.В.Левски	325			27.51		
12	ЦДГ Войнягово	521			49.76		
13	ЦДГ Дъбене	325			26.40		
14	ЦДГ Климент	325	5.46	63.13	9.86	72.98	224.56
15	ЦДГ Богдан	907			23.54		

16	ЦДГ Каравелово	1 145			21.30		
17	ЦДГ Кърнаре	325			58.29		
18	ЦДГ Розино	325			53.78		
19	ЦДГ Хр. Даново	678			31.20		
20	ЦДГ Сушица	325			27.49		
21	ПДГ Соколица	325			5.08		
22	ПДГ Пролом	248			7.76		
ОБЩО:		19 029		1 680.98	827.22		

Таблица 4.3

№	Сгради на общ. администрация	РЗП m2	Нафта тона	Нафта MWh	Ел. енер. MWh	Общо MWh	kWh.y/m2
1	Общинска администр. Карлово	2 670	15.29	176.93	438.60	615.53	230.53
2	Кметство с. Климент	368	1.76	20.36	0.00	20.36	55.33
ОБЩО:		3 038	17.05	197.29	438.60	635.89	209.31

Конкретно за детските градини и училищата съществува и друг неблагоприятен фактор: поради значителните топлинни загуби през по-студените зимни дни се налага доотопляване с електрически уреди, което води до почти трикратно увеличение на разхода на електроенергия за тези сгради през зимния сезон.

В таблицата 4.4 са показани обобщени данни за разхода на електроенергия на общинските обекти за 2008 г., разпределен по целеви групи:

Таблица 4.4

Целева група	Разход, kWh
Общински училища	555 062
Детски заведения	908 779
Общинска администрация	438 597
Улично осветление	1 707 207
Чистота	131 191
Спортни обекти	117 024
Културно-исторически дейности	57 388
Социални дейности	32 680
Общински пазар	15 085
Други дейности	4 365
ОБЩО:	3 967 378

В показаната таблица се вижда значителен разход на електроенергия за улично осветление.

В таблица 4.5 е показано специфичното енергопотребление на общинските сгради, разделени по целеви групи, което показва значително превишение спрямо нормативно изискваното:

Таблица 4.5

Целеви групи в общинския сектор	Специфично енергопотребление, kWh.y/m ²	
	Реално	Нормативно*
Общински училища	118,32	50,1
Общински детски градини	179,70	70,0
Сгради на общинска администрация	209,31	62,1

*Данни за климатична зона 7 от Наредба 18. Енергийни характеристики на обектите.

След прегледа на представените данни и направения анализ на тези данни могат да се препоръчат следните мерки за подобряване на енергийната ефективност в общинския сектор:

№	Описание на мярката	Очакван ефект
1	Енергийно саниране. Монтаж на топлоизолация на стените и покривите. Смяна на амортизирани врати и прозорци с нови, отговарящи на нормативните изисквания.	Икономия на 4 892 MWh топлинна енергия
2	Смяна на котелното гориво с гориво, произведено от дървесна биомаса. Сама по себе си мярката не е енергоспестяваща, но рязко намалява разходите за отопление и съкращава срока за възстановяване на направените разходи за реализиране на мярка 1. Цената на 1 MWh топлинна енергия, произведена от чипс е 46,14 лв. т.е. 5,15 пъти по-ниска от цената на същото количество топлинна енергия, произведена от котелно гориво. В момента 1 тон котелно гориво струва 2 200 лева, еквивалентното в енергийно отношение количество чипс (4,6 тона) е с цена 460 лева т.е. това гориво е 4,78 пъти по-евтино. При изгарянето си един тон котелно гориво отделя в атмосферата 2,66 тона CO ₂ . Дървесното гориво е неутрално по отношение емисиите на CO ₂ . Нужното на общинските обекти количество чипс, което напълно заменя котелното гориво е 3 285 тона. Годишния добив на биомаса от лесничейство Карлово е 9 912 тона. Тя се получава като отпадък от промишления дърводобив. Това количество е много по-голямо от нужното за производство на споманатото по-горе количество чипс. Промисления дърводобив е съобразен с лесоустройствените планове на лесничейството, който предвижда обема на дърводобива да се компенсира от естествения прираст на дървесните видове.	Разходите за отопление намаляват с 1 242 608 лв. или с 79%. Спестяват се 2 159 тона емисии на CO ₂
3	Сградна автоматизация. Мярката има смисъл при изпълнен пакет от мерки по т.1. Предвижда се поддържане на нормативно изискваната температура в помещенията в зависимост от външната. Така се елиминира преотопляне на санираните сгради и преразход на гориво. Тази мярка предвижда и автоматично управление на осветлението в сградите.	
4	Смяна на живачните лампи на уличното осветление с енергоспестяващи (натриеви лампи високо налягане и LED осветители). Автоматично управление на уличното осветление.	
5	Масова употреба на вакуумно-тръбни слънчеви колектори за топла вода в детските градини и социалните домове. Мярката е аналогична с предлаганата за домакиния сектор.	Осигурява се 100% от нужната топла вода през месеците май-септември и от 0 до 60% - през останалото време на годината.

5. Промисленост и селско стопанство.

5.1. Селско стопанство.

Главно две селскостопански фирми: СД “Итали – Трифонов и СИЕ”, с. Ведраре и ЗП “Ненко Ангелов Трифонов”, гр. Баня притежават обработваемата земя на общината в размер на 130 099 дка. През 2007 г. за оран, посевка, жътва и пръскане и др. селскостопански дейности двете фирми са изразходили 819 623,7 литра или 721,3 тона дизелово гориво.

В този сектор са възможни следните мерки за повишаване на енергийната ефективност:

№	Описание на мерките	Очакван резултат
1	Производство на биогаз в животновъдните ферми с цел подготовка на топла вода за нуждите на фермите.	
2	Постепенна смяна на минералното дизелово гориво за селскостопанските машини с биодизел	Екологичен ефект

5.2. Промисленост.

В таблица 5.1 са дадени натурални данни за енергийното потребление на осем структурно определящи предприятия на територията на общината.

Таблица 5.1

Фирма	Година	Електро-енергия, kWh	Дърва, m ³	Дизелово гориво, тона	Мазут, тона	Пропан-бутан, тона	Въглища, тона
“Бамекс” АД, Карлово	2005	4 173 492	118	33	0	10	0
	2006	3 350 789	102	37	0	10	0
	2007	3 233 658	250	40	0	6	0
“Електростомана“ ЕАД, - Карлово	2005	2 820 600	0	230	0	130	0
	2006	2 710 300	0	250	0	115	0
	2007	2 769 100	0	270	0	105	0
“Агротехника” АД Карлово	2005	550 000	20	1	0	0	0
	2006	490 000	20	1	0	0	0
	2007	450 000	20	1	0	0	0
”Месокомбинат Карлово” АД, Карлово	2005	3 787	0	54	559	0	0
	2006	3 482	0	72	500	0	0
	2007	4 156	0	196	500	0	0
“Българска роза” АД - Карлово	2005	340 000	0	142	444	0	0
	2006	243 000	0	44	603	0	0
	2007	440 000	0	93	682	0	0
„ВМЗ” ЕАД - Сопот	2005	16 957 999	0	0	4 119	0	0
	2006	17 769 409	0	0	4 396	0	0
	2007	22 801 533	0	0	3 421	0	0
„ВРЗ Карлово” АД	2005	977 104	0	57	0	0	9
	2006	830 657	0	12	0	0	10
	2007	723 464	0	12	0	0	14
„Боннер” ООД,	2005	60 000	0	15	0	0	0
	2006	185 000	0	22	0	0	0

с.Ведраре	2007	211 000	0	36	0	0	0

Забележка: Данните, показани по горе са получени от Общинска администрация Карлово.

От представените по-горе данни може да се направят следните заключения: сравнително висок специфичен разход на електроенергия, употреба на мазут, остаряла или липсваща топлоизолация на сгради, тръбопроводи и резервоари. За този сектор са приложими следните мерки:

№	Описание на мерките	Очакван резултат
1	Честотно управлявани електрозадвижвания. Прилагат се там където са необходими променливи обороти, като осигуряват значителна икономия на електроенергия. Поради плавното развъртане на задвижвания механизъм се осигурява по-дълъг живот и по-малко разходи за ремонт на технологичното оборудване.	До 50% икономия на електроенергия.
2	Смяна на живачните лампи за осветление на цеховете с енергоефективни лампи, снабдени с електронни стартери. Автоматично управление на осветлението.	До 45% по-малък разход на електроенергия за осветление.
3	Смяна на мазута за водогрейни заводски централи с гориво от дървесни отпадъци (пелети или чипс). Мярката е аналогична с предложената за общинския сектор.	Осигурява до 4 пъти по-ниски разходи за отопление. Елиминира се отделянето на серни окиси в атмосферата.
4	Отказ от подгриване на мазутните резервоари в заводски централи, произвеждащи технологична пара с парни мазутоподгреватели. Мярката предвижда това подгриване да се извършва чрез саморегулиращи се електронагревателни проводници. По този начин се осигурява нужната температура не само в резервоарите, но и в тръбопроводите, свързващи ги с паровата централа.	Икономия на минимум 20% технологична пара.
5	Смяна на остарялата топлоизолация на тръбопроводи за гореща вода и пара.	До 25% икономия на топлинна енергия.
6	Енергийно саниране на заводските цехове и други отоплявани помещения в предприятията. Мярката е аналогична с предлаганата за общинския сектор.	До 50% икономия на енергия за отопление.
7	Въвеждане на система за енергиен мониторинг и обучение на висшия и среден управленски персонал за употребата му. Дори най-опростения вариант на мониторинга: изключване на ненужно в момента осветление и работещи на празен ход машини, дава забележим резултат.	
8	Употреба на мощни технологични агрегати, работещи с електроенергия само в нощните часове (от 22 до 6 часа), ако това е възможно. Сама по себе си мярката не е енергоспестяваща, но се ползва по-евтината нощна електроенергия.	До 30% по-малко разходи за електроенергия

В таблица 5.2 е показано обобщеното енергийно потребление в MWh на разгледаните сектори:

Таблица 5.2

Домакински сектор	Общински-сектор	Промисленост	Селско стопанство	Транспорт	ОБЩО
682 695	12 230	85 334	8 580	7 806	796 645

След реализиране на предлаганите мерки ще се реализират енергийни икономии в диапазона 40 - 60% за различните сектори т.е. очакват се икономии в диапазона 318 658 - 477 887 MWh годишно. Ще се промени и структурата на употребяваните горива, предимно в общинския сектор, като минералните течни горива се заменят с горива от дървесни отпадъци, произведени от вече описания местен ресурс от горска биомаса. Всичко това са сериозни предпоставки за превръщане на Община Карлово в устойчива енергийна общност.

6. Бариери пред мерките за енергийна ефективност и употреба на ВЕИ.

6.1. Домакински сектор.

Основните бариери пред употребата на ВЕИ и енергоспестяването в този сектор е липсата на каквито и да е преференции с изключение на една: при изпълнени мерки за саниране, извършено след енергиен одит не се плаща данък за сградата в продължение на 10 години. Закупуването и монтирането на уреди, работещи с ВЕИ не се стимулира. Смяната на стари с нови автомобили също не получава никаква реална поддръжка от държавата. Бариера е и все още недостатъчното популяризиране на ползите от прилагане на алтернативни енергоизточници в бита на хората. В последно време в училищата се отделя време за енергийно обучение, целящо от ранна възраст да се даде знание за възобновяемите източници и енергоспестяването, но това са по скоро епизодични инициативи на неправителствени организации, а не държавна политика в образованието.

6.2. Общински сектор.

В този сектор има известни преференции, състоящи се насърчаване на общински проекти за реконструкция на сгради и други обекти, които предвиждат енергоспестяване и смяна на конвенционалната горивна база с базирана на ВЕИ. Бариери са сравнително слабата информираност на местните политици за ползите от употребата на ВЕИ и помалкия опит при работа с тези източници, което кара по-предпазливите местни ръководители да изчакват резултатите на други региони в тази насока. След присъединяването на България към ЕС стартираха няколко оперативни програми за усвояване на субсидиите от Общността. Бариера е липсата на отделна оперативна програма за насърчаване употребата на ВЕИ и мерките за енергоспестяване.

6.3. Промишленост

Барьерите в този сектор са липсите на каквито и да било преференции и финансови насърчения при употребата на ВЕИ и мерки за енергоспестяване. Бюрократични спънки създадоха и чужди компании, закупили след приватизационни сделки държавните електроразпределителни дружества, като австрийската EVN, в чийто район на действие влиза Община Карлово. Проблемите се състоят в трудното присъединяване и заплащане на по-висока цена за електроенергията от източници като PV централи, ветрови електрогенератори и генератори работещи с биомаса. Преференциалната цена на енергията от тези източници е гарантирана със закон от българската държава, но контрола от страна на съответните инстанции върху тези оператори е недостатъчен. Независимо от това частния бизнес се справя с тези бариери и в момента се отчита сравнително голям ръст на изграждането на алтернативни енергийни източници, предимно PV и ветрогенератори.

6.4. Селско стопанство

Тук липсва ясно изразена подкрепа от страна на държавата при засаждане и отглеждане на енергийни култури, служещи като суровина за производство на биогорива. Приетия преди две години Закон за алтернативните енергийни източници и биогоривата е твърде общ и се нуждае от сериозна преработка за да има реален принос в по-нататъшното развитие на този важен отрасъл.

7. Източници на информация.

- Общинска администрация Карлово.
- Доклад на компания EnCon Services International, САЩ.
- Държавно лесничейство Карлово
- Регионална енергийна агенция Пазарджик (РЕАП).
- Оферта за газифициране на Карлово от „Си Ен Джи Тракия” - Пловдив
- Национален статистически годишник